

Rovviltnemnda i region 3
c/o Fylkesmannen i Innlandet, Postboks 987
2604 LILLEHAMMER

Trondheim, 30.06.2020

Deres ref.:
[Deres ref.]

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2019/12305

Saksbehandler:
Anders Braa

Revidert forvaltningsplan for rovvilt i region 3, Oppland - uttalelse fra Miljødirektoratet

Rovviltnemnda i region 3 har revidert sin forvaltningsplan. Ferdig utarbeidet utkast til forvaltningsplan for regionen skal sendes til Miljødirektoratet til faglig uttalelse før den vedtas av rovviltnemnda, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 6.

Bakgrunn

Rovviltnemnda har hovedansvaret for iverksetting av tiltak i forhold til nasjonal rovviltpolitikk innenfor sin region, jf. rovviltforskriften § 5 første ledd. Dette gjøres blant annet gjennom å utarbeide en regional forvaltningsplan for rovvilt. I planen skal nemnda vektlegge en langsiktig, geografisk differensiering som innebærer et best mulig skille mellom beitedyr og faste forekomster av rovvilt, jf. rovviltforskriften § 6 første ledd. Nemnda bør tilstrebe en forvaltning som er forutsigbar og konfliktdempende.

Nemnda skal innenfor rammene av det nasjonale regelverket utarbeide retningslinjer og prioriteringer for bruk av midler til forebyggende og konfliktdempende tiltak, samt gi anbefalinger om bruk av virkemidler i landbruks- og reindriftsnæringen.

Forvaltningsplanen for rovvilt i region 3 ble første gang vedtatt i 2006, og siste gang revidert i 2012. Rovviltnemnda sendte forslag til revidert plan på høring 23. september 2019 med høringsfrist 1. november. Forslag til revidert forvaltningsplan ble sendt til Miljødirektoratet for faglig uttalelse 6. februar 2020. I forslaget er det ikke gjort endringer i soneinndelingen for gaupe og jerv, som er de artene region 3 har nasjonalt ansvar for når det gjelder ynglende bestander av rovpattedyr.

Rovviltnemnda har revidert kunnskapsgrunnlaget og gjennomgått prioriteringene av tilskudd til forebyggende og konfliktdempende tiltak ut fra de erfaringer nemnda har siden siste revisjon. Nemnda kommenterer videre planen med at det antakelig vil bli etablert nye og større rovviltregioner og nemnder i nær fremtid, og at denne planen vil danne et godt og oppdatert grunnlag for det videre arbeidet.

I henhold til rovviltforskriften § 6 er Miljødirektoratets rolle blant annet å vurdere om planen er i samsvar med nasjonal politikk på rovviltområdet. Vi vil videre begrense vår uttalelse til å kommentere de deler av planforslaget som har betydning for en god måloppnåelse på lang sikt, som er uheldige med tanke på gode helhetsløsninger eller som ikke er i samsvar med gjeldende regelverk. Uttalelsen vil være på et overordnet nivå, og vi har bevisst unnlatt å kommentere detaljer i planen med mindre vi vurderer de har stor betydning.

Rovviltnemnda vedtar selv forvaltningsplanen for egen region. Direktoratet sin uttalelse skal legges ved protokollen fra møtet der planen godkjennes, samt legges ut sammen med forvaltningsplanen på rovviltnemndas nettsider.

Nasjonal politikk

Rovviltnemnda er et statlig viltorgan som skal følge gjeldende politikk og bestemmelser i rovviltforskriften og nasjonale retningslinjer på rovviltområdet. Rovviltforskriften avgjør myndighetsforhold og hjemler virkemiddelbruken i norsk rovviltforvaltning, herunder rovviltnemndenes ansvar.

Miljødirektoratets merknader

Forvaltningsplanen skal være et verktøy for både forvaltningen og andre aktører som er berørt av rovvilt, og det er derfor viktig at den er oversiktlig og forståelig. Direktoratet mener det er gjort et godt og grundig arbeid med revisjonen av planen. Den er leservennlig og inneholder mye kunnskap og relevant grunnlagsmateriale.

Av generelle merknader til planen mener direktoratet at den kunne vært noe mer tydelig i skille mellom å beskrive grunnleggende kunnskap og forutsetninger i en del av planen, og nemnda sine prioriteringer i en annen. Det meste av rovviltnemnda sine strategier og mål går fram av kapittel 6, men det er også kommentarer om retning for arbeidet knyttet til andre kapitler i planen.

Vi ser at det er noe misforhold mellom innholdsfortegnelsen og overskrifter i dokumentet, samt noen henvisninger til tabeller og figurer som ikke stemmer.

På generelt grunnlag oppfordrer direktoratet til minst mulig bruk av tabeller og statistikker som raskt blir utdaterte og mister sin relevans i selve plandokumentet. Flere av disse kan med fordel flyttes til vedleggsdelen og oppdateres med nyeste tall.

Vi savner et bredere faglig grunnlag i planen som støtter opp om behovet for å ivareta rovviltartene. Trusselvurderinger, hensyn til biologisk mangfold, rovvilt som del av helhetlige økosystem, positive opplevelser for folk og egenverdi er tematikk som bare er perifert berørt i kapittelet om psykososiale forhold. Vi mener slike forhold bør beskrives i en plan som skal forvalte rovvilt ut fra en tosidig målsetting: Redusere konflikter, først og fremst med beitenæring, - og dessuten ivareta hensynet til levedyktige rovviltbestander. Soneavgrensning, samarbeid på tvers av regiongrenser og prioritering av forebyggende og konfliktdempende tiltak er eksempler på konkrete veivalg i planen som delvis må bygge på hensyn til rovviltartene.

Innledning

I oppstillingen av relevante dokumenter som dagens forvaltning bygger på bør også regionale forvaltningsplaner nevnes.

Under avsnittet om andre aktuelle nettsider med informasjon om rovvilt bør www.rovviltportalen.no tas ut. Den er ikke lenger en aktiv plattform for informasjonsutveksling, og kan erstattes med våre nettsider www.miljodir.no og www.rovbase.no.

Generelt om fellingsregimene

I underkapittelet om skadefelling av store rovdyr går det fram at Miljødirektoratet har hjemmel for å iverksette skadefelling etter rovviltforskriften § 13, og at rovviltforliket i tillegg åpner for at direktoratet kan ta ut restkvoter av jerv og bjørn. For ordens skyld gjør vi oppmerksom på at direktoratet vurderer alle behov for ekstraordinære uttak med hjemmel i forskriften § 13. Hovedformålet er å avverge store skader på beitedyr, blant annet ved å vurdere effekten av lisensfelling og gjennom vektlegging av de tilbakemeldinger vi får fra nemnda om behov for uttak. Samtidig må det tas hensyn til bestandsmålet, bestandens overlevelse og ev andre tilfredsstillende løsninger i den enkelte sak.

Bestandsovervåking

I innledningen til kapittelet står det at uenighet om bestandssituasjonen fremdeles er et konfliktfylt tema, og at forvaltningen og berørte parter må komme fram til mest mulig omforente bestandstall. Vi er ikke uenige i at det må være et mål å redusere denne konflikten så langt som mulig gjennom formidling og utbedring av overvåkingsmetodikk. Men vi vil likevel påpeke at det er Rovdata som har ansvar for produksjon av data om rovdyrbestandene i samsvar med metodikken som er lagt til grunn i det nasjonale overvåkingsprogrammet for rovvilt. Etter forskriften er det slik at forvaltningen skal legge til grunn Rovdata sine data for sine vedtak.

Erstatning

I underkapittel 4.3.1 står det i teksten at i de siste årene har det blitt erstattet mellom 4000 - 5000 sau og lam til rovvilt, tilsvarende et beløp på om lag 10 mill. kr i Oppland. Det stemmer ikke med tabell 8, som viser mye lavere tall for de siste årene. Dersom trender og utviklingstrekk kommenteres i teksten er det viktig at de tidfestes, slik at innholdet i planen er like relevant også om noen år.

Regionale mål, forvaltningsstrategier, tiltak og virkemidler

Under punkt 6.2.1 Jerv og overskriften "Samarbeid" vises det til samarbeid med naboregionene om jerveforvaltningen gjennom et årlig møte. Det er i hovedsak resultatet av et oppdrag som region 3 fikk av Klima- og miljødepartementet i 2014 om å lede en felles gjennomgang av jervesonene i Sør-Norge, blant annet for å sikre den sørvestnorske delbestanden av jerv. I ettertid har det vist seg at utvekslingen mellom delbestandene er bedre enn opprinnelig antatt. Direktoratet mener likevel det fremdeles er behov for å være oppmerksom på faren for genetisk isolasjon og for å ha fokus på mest mulig hensiktsmessige soner på tvers av regiongrensene. I forbindelse med samordningsoppdraget utarbeidet NINA en modell for optimalisering av jervsoner i 2016, som nemndene med fordel kan benytte i arbeidet med geografisk differensiering.

I juli 2019 laget SNO en skadefellingsveileder som skal gjøre jobben enklere for lokale skadefellingslag. Den nye veilederen gjennomgår lovverket som gjelder ved felling, forklarer ulike aktørers roller og ansvar, samt hvilke metoder som kan brukes i fellingsforsøk. Miljødirektoratet mener veilederen vil være nyttig for medlemmer i fellingslagene, som grunnlag for kurs i fellingsarbeid og som huske- og sjekklister for etablerte fellingslag. Veilederen kan med fordel lenkes til den reviderte planen for region 3.

Mattilsynet har viktige roller som berører rovviltforvaltningen på flere vis, men vi kan ikke finne noe i planen som synliggjør det, eller viser hvordan Mattilsynets virkemiddelapparat kan benyttes i rovviltforvaltningen. Mattilsynet er myndighet i forhold til dyrevelferdsloven, som har flere viktige berøringspunkter med rovviltforvaltningen innenfor forebyggende tiltak, felling og drift av husdyr og tamrein. Mattilsynet har dessuten myndighet etter forskrift om beskyttelse av betegnelser, som også kan ha betydning for rovviltforvaltningen. Eksempelvis er vi kjent med forskrift om beskyttelse av Høgfjellslam fra Nord-Gudbrandsdal som geografisk betegnelse, som vil kunne komplisere muligheten til tidlig sanking som forebyggende tiltak mot rovviltskade innenfor jerveprioritert område.

Avsluttende merknad

Vi går ut fra at rovviltnemnda er kjent med at det ikke lenger er aktuelt å revidere rovviltregionene etter Stortinget sin behandling av Prop. 90L (2019-2020) i juni i år.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Ivar Myklebust
avdelingsdirektør

Knut Morten Vangen
seksjonsleder

Tenk miljø - velg digital postkasse fra e-Boks eller Digipost på www.norge.no.

Kopi til:

Fylkesmannen i Innlandet	Postboks 987	2604	LILLEHAMMER
Klima- og miljødepartementet	Postboks 8013 Dep	0030	OSLO
Landbruks- og matdepartementet	Postboks 8007 Dep	0030	OSLO
Mattilsynet	Postboks 383	2381	Brumunddal
Landbruksdirektoratet	Postboks 1450 Vika	0116	OSLO